

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	2
2.	Det retlige grundlag for Folketingets Ombudsmands vurderinger	4
3.	Generelle forhold vedrørende Odense Isstadion.....	5
4.	Tilgængelighedsforholdene.....	6
4.1	Ydre adgangsforhold, herunder handicapparkering.....	6
4.2	Hovedindgangen til isstadion.....	10
4.3	Forhallen, herunder cafeteriaet	12
4.4	Den nye skøjtehal.....	14
4.5	Den gamle skøjtehal.....	17
4.6	Indgang til isen i de to haller.....	18
4.6.1	Indgang til isen via udendørs rampe	18
4.6.2	Indgang via indendørs trappe med lift	19
4.7	Handicaptolletter	21
4.7.1	Handicaptolletterne i den nye skøjtehal	22
4.7.2	Handicaptollettet i forhallen	25
4.7.3	Handicaptollettet i kælderens	28
	Opfølgning.....	30
	Underretning.....	30

1. Indledning

Efter § 7, stk. 1, i ombudsmandsloven (lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) omfatter ombudsmandens kompetence alle dele af den offentlige forvaltning. Efter lovens § 18 kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. Folketingets Ombudsmand foretager løbende inspektioner af offentlige institutioner, f.eks. fængsler, arresthuse, psykiatriske afdelinger og sociale bosteder.

Folketinget vedtog den 2. april 1993 beslutningsforslag nr. B 43 om ligestilling og ligebehandling af handicappede med andre borgere. Folketinget bad ved beslutningen Folketingets Ombudsmand om at ”følge udviklingen i ligebehandlingen og eventuelt meddele påtale, hvor dette er muligt inden for ombudsmandens kompetence”.

Folketingets Ombudsmands håndtering af spørgsmålet om ligebehandling af handicappede består i behandling af klager fra borgere eller handicaporganisationer. Derudover iværksætter Folketingets Ombudsmand af egen drift undersøgelser på området. Generelle initiativer er taget i forhold til det tidligere By- og Boligministerium (nu Erhvervs- og Økonomiministeriet), Slots- og Ejendomsstyrelsen, DSB, det tidligere Trafikministerium (nu Transport- og Energiministeriet), Kirkeministeriet samt nogle kommuner. Herudover er der etableret et løbende samarbejde med Center for Ligebehandling af Handicappede og De Samvirkende Invalideorganisationer.

Folketingets Ombudsmand har som en del af den virksomhed der primært vedrører mere generelle forhold, besluttet at foretage inspektioner af nogle offent-

lige bygninger særligt med handicaptilgængelighed for øje. Inspektionerne skal omfatte bygningernes tilgængelighed for alle brugere af bygningerne. Formålet med inspektionerne er dels generelt at følge udviklingen på området for tilgængelighed for handicappede og derved indvinde erfaringer vedrørende det mere generelle arbejde på området, dels i konkrete tilfælde at påpege fejl og mangler hvor det er nødvendigt. I dette formål ligger tillige et ønske om – i overensstemmelse med den nævnte folketingsbeslutning – at skabe opmærksomhed om området.

Som et led i denne virksomhed foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere den 21. august 2007 inspektion af Odense Isstadion (Stiften Stadium). Til stede under inspektionen var lederen af Odense Idrætspark samt en repræsentant fra Odense Kommune.

Jeg havde anmodet Søren Grothe Petersen om – som kørestolsbruger – at bistå under inspektionen. Søren Grothe Petersens tilstedeværelse bidrog til at anskueliggøre tilgængelighedsforholdene under inspektionen. Søren Grothe Petersen har desuden et stort kendskab til gældende regler og anbefalinger om tilgængelighedsforhold.

Odense Isstadion blev bl.a. udvalgt som genstand for inspektionen ud fra kriterier vedrørende betydningen af tilgængelighed for handicappede gæster på stadion og stadionets repræsentativitet for tilsvarende offentlige bygninger.

Inspektionen bestod af en samtale med de nævnte repræsentanter fra henholdsvis kommunen og idrætsparken samt rundgang på isstadionet. Ruten under gennemgangen af stadion blev tilrettelagt efter mit valg efter nærmere forslag fra lederen af idrætsparken.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Odense Idrætspark og Odense Kommune med mulighed for at fremsætte bemærkninger om faktiske forhold. Odense Idrætspark har – efter aftale med kommunen – i brev af 17.

oktober 2007 meddelt at idrætsparken ikke har nogen bemærkninger til beskrivelsen af de faktiske forhold. I samme brev har Odense Idrætspark svaret på mine – i kursiv angivne – anmodninger og henstillinger. Disse besvarelser har jeg valgt at tage med i denne rapport som således både er en endelig rapport og en opfølgingsrapport vedrørende min inspektion af Odense Kommunes Isstadion.

2. Det retlige grundlag for Folketingets Ombudsmands vurderinger

Konkrete regler for handicaptilgængelighed følger af byggeloven med tilhørende bygningsreglement samt bekendtgørelse nr. 1250 af 13. december 2004 om tilgængelighedsforanstaltninger i forbindelse med ombygninger i eksisterende byggeri. Aktuelt gælder bygningsreglement 1995 (med senere ændringer) som erstattede det tidligere bygningsreglement fra 1982. Bygningsreglement 1995 indeholder ligesom (og i videre omfang end) bygningsreglement 1982 specifikke bestemmelser som skal sikre at bygninger er tilgængelige for handicappede.

Kravene i bygningsreglementet gælder:

- ved opførelse af ny- eller tilbygninger
- ved ombygninger eller anvendelsesændringer som er væsentlige i forhold til bestemmelser i loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser (byggelovens § 2, stk. 1, litra b og c).

Hertil kommer at bestemmelserne i den ovenfor nævnte bekendtgørelse gælder ved ombygninger hvor ombygningen ikke er væsentlig i henhold til byggelovens § 2, litra b, jf. dog §§ 4 og 5 i bekendtgørelsen..

Odense Isstadion består af en skøjtehal fra 1999 og en ældre skøjtehal og forhal med cafeteria mv. fra 1978. Jeg går ud fra at forhallen blev undergivet en væsentlig ombygning i 1999 i forbindelse med byggeriet af den nye skøjtehal. De

aktuelt gældende regler for byggeri gælder således for den nye skøjtehal og forhallen.

Grundlaget for Folketingets Ombudsmands vurderinger i inspektionssager som den foreliggende er de gældende regler på området (byggelovgivningen, den nævnte folketingsbeslutning, FN's standardregler om lige muligheder for handicappede mv.) og en humanitær/praktisk orienteret målestok med udgangspunkt i den reelle handicaptilgængelighed.

Andre bidrag til ombudsmandens vurderinger er desuden 1) Dansk Standard 105 – Udearealer for alle, 2) Dansk Standard DS 3028:2001 – Tilgængelighed for alle – (som er udarbejdet af Dansk Standard bl.a. i samarbejde med det tidligere By- og Boligministerium og forskellige handicaporganisationer) samt 3) Statens Byggeforskningsinstituts anbefalinger.

3. Generelle forhold vedrørende Odense Isstadion

Odense Isstadion er beliggende på Møllemarksvej 75 i Odense V. Isstadionet består af en opvisningshal med plads til 3.000 tilskuere (heraf 1.000 siddende), en træningshal med plads til 1.250 tilskuere (heraf 350 siddende). Begge haller er dimensioneret til at afvikle nationale og internationale idrætsarrangementer. Herudover består anlægget af en stor forhal med bl.a. cafeteria med plads til 80 personer.

Odense Isstadion er ejet af Odense Kommune.

Isstadion benyttes til ishockey, kunstskejskø, curling, short track og offentligt skøjteløb, herunder bl.a. skøjtediskotek.

4. Tilgængelighedsforholdene

4.1 Ydre adgangsforhold, herunder handicapparkering

Der er indkørsel til isstadionets parkeringsplads fra Møllemarksvej.

Der er ikke ved indkørslen skilte der angiver at der på pladsen også findes parkeringspladser for handicappede gæster på stadion.

I den foreløbige rapport skrev jeg således:

”Efter min opfattelse vil det være hensigtsmæssigt hvis der ved indkørslen sættes et skilt op med angivelse af at der her findes handicapparkeringspladser. Jeg henstiller derfor til kommunen at sætte et sådant skilt op. Jeg beder kommunen underrette mig om hvad min henstilling giver anledning til.”

Odense Idrætspark har i brev af 17. oktober 2007 meddelt at idrætsparken snart vil opsætte et skilt ved indkørslen med henvisning til handicapparkeringen.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Parkeringspladsen er belagt med asfalt. Der er etableret 5 handicapparkeringspladser som er placeret til højre på parkeringspladsen – længst væk fra stadionet.

Bygningsreglement 1995, kapitel 2.6.2, stk. 3, er sålydende:

”Ved udformningen af parkeringspladser skal et passende antal parkeringspladser udformes, så de kan anvendes af personer, hvis funktionsevne er nedsat.”

Det er kommunens ansvar at det fornødne antal handicapparkeringspladser effektivt er til rådighed på relevante områder og til enhver tid. Dette indebærer at antallet af pladser må afpasses med behovet, at det effektivt skal sikres at de

faktisk er til rådighed for handicappede, og at pladserne har en placering på området som er hensigtsmæssig for brugerne.

I den foreløbige rapport skrev jeg således:

”Jeg går ud fra at de 5 pladser dækker efterspørgslen. Jeg beder dog kommunen om at være opmærksom på om de 5 pladser er tilstrækkelige, men foretager mig i øvrigt ikke mere vedrørende dette emne.”

Idrætsparken har hertil anført at det er idrætsparkens opfattelse at de nuværende handicapparkeringspladser for tiden dækker behovet.

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går ud fra at idrætsparken løbende vil være opmærksom på om de 5 pladser er tilstrækkelige. Jeg foretager mig ikke videre i anledning af dette punkt.

Handicapparkeringspladserne er hver især markeret med tydelig hvid maling og et stort piktogram på belægningen. Der er endvidere opsat et skilt med piktogram midt for de 5 pladser.

Ifølge pkt. 1.2.11 i DS 105 – Udearealer for alle, bør handicapparkeringspladser placeres tættest muligt ved indgangen, ideelt i højst 30 meters gangafstand. Ved en simpel opmåling blev strækningen mellem den fjernest beliggende handicapparkeringsplads og hovedindgangen målt til ca. 105 m.

I hvert fald de 2 længst væk placerede p-pladser for handicappede er etableret med en skrånende sidehældning på mellem 5 og 8,8 % hvilket gør det svært for nogle kørestolsbrugere at benytte disse pladser.

Illustration 1. Handicapparkeringspladserne

I den foreløbige rapport skrev jeg således:

”Som det fremgår ligger handicapparkeringspladserne – set i forhold til de nævnte anbefalinger – for langt væk fra hovedindgangen, og i hvert fald 2 af dem er placeret på et for kørestolsbrugere forholdsvis stejlt og dermed mindre tilgængeligt areal.

Jeg henstiller til kommunen at gøre tilgængeligheden fra handicapparkeringspladserne til indgangen kortere og mere jævn. Det kan for eksempel gøres ved at etablere pladserne på den del af parkeringspladsen der støder op til isstadionets bygninger. Dette vil i nogen grad (dog ikke fuldt ud) afkorte den strækning der skal tilbagelægges mellem p-pladsen og hovedindgangen, og parkeringspladsens niveau vil også være mere jævn på dette sted. Jeg beder kommunen underrette mig om hvad min henstilling giver anledning til.”

Odense Idrætspark har i brev af 17. oktober 2007 anført at idrætsparken i løbet af sommeren 2008 vil flytte de nuværende 5 handicapparkeringspladser så de støder op til isstadionets bygninger.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ved en opmåling blev 4 af de eksisterende handicapparkeringspladsers bredde målt til ca. 3,4 meter og 5 meter i længden. 1 af de eksisterende parkeringspladsers bredde blev målt til ca. 3,2 meter og 5 meter i længden.

I DS 3038:2001, pkt. 4.1, anbefales det at handicapparkeringspladser måler mindst 3,5 meter i bredden (og 5 meter i længden). Den normale bredde på en parkeringsplads er 2,5 meter. Gangsti og lignende kan efter Dansk Standards anbefalinger indgå som det ekstra areal, hvis dette er plant og i samme niveau som parkeringsarealet. Til kassevogne anbefales 4,5 meter i bredden og 8 meter i længden.

I den foreløbige rapport skrev jeg følgende:

”Jeg beder kommunen om at være opmærksom på de nævnte anbefalinger ved opfølgningen på min ovenfor nævnte henstilling om forbedring af tilgængeligheden fra handicapparkeringspladserne til hovedindgangen.”

Odense Idrætspark har meddelt af idrætsparken vil følge de nævnte anbefalinger ved flytningen af parkeringspladserne.

Jeg har noteret mig det oplyste.

For at komme fra parkeringspladsen til hovedindgangen benytter man en tilstrækkelig bred, flisebelagt sti som går langs med muren ind til den gamle skøjtehal.

Der går en lille kantstensrampe fra parkeringspladsen til stien. De første meter af stien skråner herefter nedad med en hældning på ca. 8,7 %.

Illustration 2. Stien mellem parkeringsplads og hovedindgang

I den foreløbige rapport skrev jeg således:

”Det vil være hensigtsmæssigt at udjævne stien så den kommer til at flugte med parkeringspladsen hvilket lederen af Odense Idrætspark selv foreslog at overveje. Jeg beder kommunen om at oplyse hvad overvejelserne fører til.”

Idrætsparken har den 17. oktober 2007 meddelt at stien – i forbindelse med flytningen af handicapparkeringspladserne – vil blive udjævnet så den kommer til at flugte med parkeringspladsen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

4.2 Hovedindgangen til isstadion

Hovedindgangen til isstadion ligger mellem de to skøjtehaller og består af to dobbeltdøre i et stort glasparti.

Indgangen, som er overdækket, skiller sig i nogen grad ud fra den øvrige facade hvilket gør indgangens placering forholdsvis tydelig for svagsynede.

To af dørene er på midten forsynet med et rygning forbudt-skilt som – udover at informere om et forbud mod rygning – gør det muligt for svagsynede at se at de står foran en lukket dør.

Jeg skrev således i den foreløbige rapport:

”Jeg henstiller til at også de øvrige glasdøre/glaspartier forsynes med skilte eller anden afmærkning så det gøres muligt for svagsynede at se at de står foran en lukket dør/glasparti. Jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad min henstilling giver anledning til.”

Odense Idrætspark har i sit brev af 17. oktober 2007 anført at de øvrige glasdøre og glaspartier ved hovedindgangen vil blive forsynet med en afmærkning af hensyn til at svagtseende.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Dørene som åbner udad, er hver ca. 97 cm brede, og bredden er dermed fuldt ud tilstrækkelig til passage af kørestole.

Dørene åbner udad. Kun én af dørene er låst op i de almindelige åbningstider. Den nødvendige trækraft i denne dør blev med en almindelig fiskevægt målt til over 10 kg.

En del kørestolsbrugere og andre handicappede vil have meget vanskeligt ved at åbne denne dør ved egen kraft. En del handicappede vil slet ikke kunne åbne døren ved egen kraft. Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler at alle typer manuelt betjente døre skal kunne åbnes ved hjælp af en trækraft på højst 2,5 kilo.

I den foreløbige rapport skrev jeg følgende:

”Jeg henstiller til kommunen at undersøge mulighederne for at gøre døren lettere at åbne (evt. ved at installere en automatisk døråbner eller en elektrisk dørpumpe). Jeg beder om underretning om hvad min henstilling giver anledning til.”

Odense Idrætspark har oplyst at idrætsparken i sommeren 2008 vil installere en af hoveddørene med automatisk døråbner og opsætte skiltning herom.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

4.3 Forhallen, herunder cafeteriet

Fra hovedindgangen kommer man direkte ind i en lang og bred forhal som er placeret imellem de to skøjtehaller.

Ved større arrangementer på isstadion er tælleapparaterne placeret i forhallen. Det blev oplyst at eventuelle kørestolsbrugere blandt publikum uden problemer kan køre højre om tælleapparaterne.

Loftet er i hele forhallens længde understøttet af skrå støttepiller. Foran hver støttepille er opsat krukke med store stuebirke.

Jeg skrev følgende i den foreløbige rapport:

”Stuebirkene i de hvide krukke letter svagsynedes mulighed for at orientere sig så de ikke kommer til at gå ind i støttepillerne. Jeg beder kommunen være opmærksom på at krukkerne er placeret så nær ved støttepillerne som muligt. Jeg foretager mig i øvrigt ikke videre vedrørende dette punkt.”

Odense Idrætspark har oplyst at idrætsparken løbende vil sørge for at der er placeret plantekrukke eller andet synligt omkring støttepillerne.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Illustration 3. Forhallen

I højre side af forhallen (set fra hovedindgangen) er der store vinduer så man har mulighed for at placere sig her og se hvad der foregår på banen i den gamle skøjtehal. Jeg fik under inspektionen oplyst at mange forældre, herunder forældre som er handicappede, vælger at stå/sidde her og se på deres børn på skøjtebanen da der er varmere her end i selve skøjtehallen.

I den bageste del af forhallen er der indrettet et cafeteria. Højden på bordene i cafeteriet gør det muligt for eventuelle kørestolsbrugere at sidde ved dem. På tidspunktet for inspektionen var de fleste borde og stole placeret ude ved den ene side. Jeg fik på forespørgsel oplyst at borde og stole normalt står placeret således at man nemt kan komme rundt med en kørestol.

Der er en disk hvorfra betjeningen foregår. Disken er ca. 85 cm høj.

Jeg har ingen bemærkninger til disken.

4.4 Den nye skøjtehal

Fra forhallen er der flere brede døre som fører ind til den nye skøjtehals publikumspladser.

Til højre for de øverste publikumspladser er der afsat et område som er forbeholdt kørestolsbrugere. Området er afmærket med gul maling på gulvet og har plads til 6-7 kørestolsbrugere.

Illustration 4. Handicappladser

I den anden ende af langsiden – til venstre for de øverste publikumspladser – er der afsat et tilsvarende område som er forbeholdt kørestolsbrugere. Dette område er ikke afmærket på gulvet.

Jeg skrev følgende i den foreløbige rapport:

”Jeg henstiller til kommunen at sørge for at der også sker en afmærkning på handicappladsområdet i venstre side af hallen. Jeg beder om at kommunen underretter mig om hvad min henstilling giver anledning til.”

Odense Idrætspark har i brev af 17. oktober 2007 oplyst at der kun ved sjældne lejligheder vil være behov for handicappladser i skøjtehallens venstre side men at idrætsparken snarest vil afmærke et handicapområde på samme måde som i højre side af hallen.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Der er ikke på nogle af områderne skiltet med at områderne er forbeholdt handicappede.

Jeg skrev således i den foreløbige rapport:

”Det vil være hensigtsmæssigt med en sådan skiltning. Jeg henstiller derfor til at kommunen sørger for dette. Jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad min henstilling giver anledning til.”

Idrætsparken har oplyst at der snarest vil blive opsat en skiltning som angiver at områderne i hver side er forbeholdt handicappede.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ved hvert af de to områder er der opsat et ca. 100 cm højt rækværk hvoraf den nederste del er forsynet med en træplade foran.

Nogle kørestolsbrugere vil måske have svært ved at have det fulde overblik ud over rækværket på grund af højden herpå.

I pkt. 3.3.1 i DS 105 – Udearealer for alle, anbefales det at afskærmningen bør være så lav som muligt eller af gennemsigtigt materiale.

Jeg skrev således i den foreløbige rapport:

”Hvis der skulle vise sig at være et behov for det, og hvis det er muligt af sikkerhedsmæssige hensyn, går jeg ud fra at kommunen vil overveje at fjerne den øverste del af hegnet således at der skabes mere udsyn.”

Idrætsparken har anført følgende om dette punkt:

”Handicapområdet må i dagligdagen benyttes som opholdssted for forældre m.m. og af sikkerhedsmæssige årsager kan hegnet ikke gøres lavere. Idrætsparken har aldrig haft klager over dårligt udsyn fra kørestolsbrugere.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Flere steder i hallen går der trapper ned til de forskellige sæderækker.

Illustration 5. En af trapperne i den nye skøjtehal

Oversiden af de enkelte trappetrin er ikke markeret med kontrastfarve.

Statens Byggeforskningsinstitut anbefaler at trinfor kanter på trapper markeres på hvert trin med kontrastfarve på en sådan måde at det kan ses både når man går op, og når man går ned.

Jeg skrev følgende i den foreløbige rapport:

”Jeg beder kommunen oplyse om eventuelle planer for markering af oversiden af trappens trin (eventuelt blot det nederste og det øverste trin på hver trappesektion) med kontrastfarve. Dette vil ikke alene lette synshandicappedes brug af trappen, men vil for denne persongruppe også medvirke til at sikre imod at trappen overses oppefra med den risiko for fald der kan følge heraf.

Odense Idrætspark har i brev af 17. oktober 2007 oplyst at idrætsparken i sommeren 2008 vil markere oversiden af trappernes nederste og øverste trin med kontrastfarve.

Jeg har noteret mig det oplyste.

4.5 Den gamle skøjtehal

Efter det oplyste er der ikke særlige publikumspladser for kørestolsbrugere i den gamle skøjtehal. Som nævnt ovenfor i afsnit 4.3 har kørestolsbrugere i stedet mulighed for at placere sig ved vinduerne i forhallen hvor der er udsigt til skøjtebanen i den gamle hal.

I DS 105, pkt. 3.3.1, er det anbefalet at der skal være et passende antal tilskuerpladser for handicappede.

Jeg anførte følgende i den foreløbige rapport:

”På grund af bygningens alder (1978) og karakteren af den nævnte standard, er der ikke tale om ulovlige forhold, og jeg foretager mig derfor ikke andet end at påpege forholdene. Jeg henviser herved også til at den gamle hal vel især bliver benyttet som træningshal og til offentligt skøjteløb (og dermed ikke i så høj grad til afvikling

af kampe og stævner), og at der er mulighed for at se ud over banen fra forhallen.

Jeg beder dog kommunen om at være opmærksom på de nævnte forhold når/hvis der skal foretages en større ændring/ombygning af den gamle skøjtehal.”

Odense Idrætspark har hertil anført at idrætsparken vil være opmærksom på et passende antal tilskuerpladser for handicappede hvis den gamle skøjtehal skal moderniseres.

Jeg har noteret mig det oplyste.

4.6 Indgang til isen i de to haller

4.6.1 Indgang til isen via udendørs rampe

Jeg fik oplyst at det er yderst sjældent at kørestolsbrugere skal på isen. Den gamle skøjtehal benyttes imidlertid én gang om året til en fest hvor der er mange handicappede deltagere. Herudover er der fysisk handicappede der benytter den gamle skøjtehal til curling. Både festdeltagerne og curlingspillerne kommer ind på isen ved at benytte en rampe som går fra parkeringspladsen til hallen.

Den udendørs rampe som fører ned til en dobbeltdør, er bred og jævn og er ved begge sider kantet af murværk.

Rampen har en hældning på 13 %.

Bygningsreglement 1995, pkt. 4.2.2, stk. 4, er sålydende: ”Stk. 4. Ramper må ikke udføres med større hældning end 1:20 (50 mm niveauforskel pr. meter) [svarende til 5%, min tilføjelse].” DS 3028:2001 stiller krav om et maksimalt tværfald på 1:40 (25 mm niveauforskel pr. meter) for udvendige ramper.

Jeg skrev således i den foreløbige rapport:

”Rampens hældning lever ikke op til de krav der følger af det nugældende bygningsreglement eller til de nævnte krav i DS 3028:2001. På grund af rampens alder og karakteren af den nævnte standard, er der imidlertid ikke tale om ulovlige forhold.

Jeg har noteret mig det oplyste om at rampen kun bruges af handicappede ved disse få særlige lejligheder, at kørestolsbrugere har mulighed for i stedet at benytte den nedenfor omtalte indendørs handicaplift, og at rampen er omgivet af solidt murværk.

Under hensyn til de nævnte forhold, foretager jeg mig ikke videre i anledning af rampens hældningsgrad udover at bemærke at jeg går ud fra at kommunen er opmærksom på at fjerne sne og is ved rampen når dette er nødvendigt for fremkommeligheden.”

Odense Idrætspark har oplyst at idrætsparken er opmærksom på at rydde sne og is på rampen når dette er nødvendigt.

Jeg har noteret mig det oplyste.

4.6.2 Indgang via indendørs trappe med lift

Fra forhallen leder en bred trappe ned til kælderen hvorfra der er indgang til selve isen i de to haller.

I midten og i højre side af trappen er den forsynet med et gelænder. Trappetrinnene er markerede med en lysere kontrastfarve.

I venstre side af trappen (set ovenfra) er der installeret en trappelift.

Liften har rækværk, og løftekapaciteten er på 225 kg.

Illustration 6. Trappeliften

I kælderen ender trappeliften i et stort fordelingsareal lige foran en kort, men temmelig stejl rampe ind til den gamle skøjtehal. Der er 90 cm fra liften til denne rampe.

I DS 3028:2001, pkt. 4.4.10, anbefales det at en trappelift skal have en bredde af mindst 80 cm og en længde på mindst 120 cm. Løftekapaciteten skal være mindst 300 kg. Herudover fremgår det bl.a. at der foran trappeliftens begyndelse og afslutning skal være et vandret areal på mindst 150 x 150 cm, og at liften skal kunne betjenes ved et let, vedvarende tryk på en betjeningsknap. Denne knap skal sidde i en højde på 90 – 120 cm over trappeliftens bundplade og mindst 50 cm fra et hjørne.

Endelig fremgår bl.a. følgende af noten til pkt. 4.4.10:

”Ved nybyggeri og større ombygninger bør trappelifte ikke anvendes. Kun ved ombygninger i ældre ejendomme, hvor hverken installation af elevator eller rampe er mulig, bør trappelifte installeres som en nødløsning.”

Jeg anførte følgende i den foreløbige rapport:

”Trappeliften lever ikke op til de anbefalinger der følger af DS 3028:2001. På grund af karakteren af den nævnte standard, er der ikke tale om ulovlige forhold, og jeg foretager mig derfor ikke andet end at påpege forholdene. Jeg beder dog kommunen om at være opmærksom på de nævnte forhold når/hvis liften udskiftes/renoveres.”

Odense Idrætspark har i brev af 17. oktober 2007 oplyst at idrætsparken vil være opmærksom på anbefalingerne når/hvis liften udskiftes eller renoveres.

Jeg har noteret mig det oplyste.

4.7 Handicaptolletter

Der er 4 handicaptolletter på isstadionet. Jeg går ud fra at disse 4 toiletter enten er bygget i 1999 eller er væsentlig ombygget i 1999.

Af pkt. 4.4.1 i Bygningsreglementet 1995 som så er gældende for disse dele af bygningen, fremgår bl.a. følgende:

”Stk. 4.: På de etager i en bygning, hvor der indrettes wc-rum, som er offentlig tilgængelige eller er til brug for andre personer end de i bygningen beskæftigede, skal mindst et af disse rum være indrettet, så det kan anvendes af personer i kørestol. Mindst et wc-rum, som kan anvendes af personer i kørestol, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.

(4.4.1, stk. 4): Indretning af wc-rum, som kan benyttes af personer i kørestol, kan ske ved:

- at den frie åbning i dør til wc-rum er mindst 77 cm.
- at placere håndvask og wc over et hjørne på hver sin sammenstødende væg, så håndvask kan nås af person siddende på wc.
- at have en fri afstand på min. 0,9 m ved den side af wc, der vender bort fra håndvask.
- at have et frit manøvreareal med en diameter på 1,5 m fri af dørens opslagsareal.
- at toiletsæde har en højde på 48 cm.
- at have opklappelige armstøtter i højde 0,8 m på begge sider af wc.

Som det fremgår af reglementets tekst, skal bygninger som er omfattet af bygningsreglementet, have mindst et wc-rum som er handicapegnet. De nævnte specifikationer med angivelser af mål mv. er imidlertid ikke bindende.

I DS 3028:2001, pkt. 4.5, er anbefalingerne for handicaptolletter i bygninger der er åbne for offentligheden bl.a.:

- at der skal være et frit manøvreareal på mindst 1,5 m i diameter,
- at wc'et skal have en højde på 0,48-0,50 m til overkant af toiletskålen (inklusive sæde),
- at wc'ets forkant skal placeres 0,8 m fra bagvæg,
- at wc'et placeres med mindst 1,5 m fra forkant til modstående væg eller installationer,
- at håndvaskens overkant placeres 0,78-0,80 m over gulvet,
- at håndklæder, servietautomat eller anden tørremulighed anbringes inden for rækkevidde af såvel stående som siddende, der befinder sig foran håndvasken eller sidder på wc'et,
- at spejl skal kunne benyttes af såvel stående som siddende, det vil sige række fra 0,9 til 1,9 m over gulv og
- at knage placeres på dørens inderside 1,2 m over gulv.

4.7.1 Handicaptolletterne i den nye skøjtehal

De to handicaptolletter i den nye skøjtehal er placeret i hver sin ende af den ene langside – i umiddelbar nærhed af de to områder som er forbeholdt kørestolsbrugere. På dørene til tolletterne er der skiltet med at der er tale om tolletter for handicappede.

Døren ind til det handicaptollet der ligger til venstre for indgangen til hallen, binder.

Jeg skrev således i den foreløbige rapport:

”Jeg henstiller til kommunen at gøre døren lettere at åbne. Jeg beder om underretning om hvad min henstilling giver anledning til.”

Idrætsparken har oplyst at idrætsparken vil sørge for at dørene til handicaptolletterne justeres så de bliver lettere at åbne.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Indgangene til de to handicaptolletter måler ca. 90 cm hvilket giver tilstrækkelig plads til passage for kørestole. Dørene åbnes udad.

Jeg skrev således i den foreløbige rapport:

”Det vil lette betjeningen af dørene en del hvis der opsættes et tilbagetrækningsgreb på indersiden af dørene. Jeg beder kommunen overveje at opsætte sådanne greb. Jeg anmoder kommunen om at underrette mig om hvad kommunens overvejelser fører til.”

Idrætsparken har oplyst at der vil blive etableret tilbagetrækningsgreb på indersiden af døren.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det samlede areal for hvert af toiletterne er knap 4,5 m². Wc'erne er placeret med 145 cm fra forkanten til den modstående væg hvilket betyder at der næsten leves op til anbefalingerne på mindst 150 cm fra forkant til modstående væg (jf. pkt. 4.5 i DS 3028:2001).

Illustration 7. Handicappedtoilet i den nye skøjtehal

Wc'erne er udstyret med armstøtter. Wc'erne har en højde på ca. 48 cm fra gulv til toiletsæde.

Håndvasken i hvert toiletrum er placeret ca. 85 cm over gulvet og er udstyret med en vandhane som er forholdsvis nem at betjene – også for personer med nedsat muskelkraft i arme og hænder. Over vasken er placeret et spejl.

På væggen ved siden af håndvasken er der placeret en stor toiletrulleholder, en sæbedispenser og en håndtørrer. Både spejl, håndtørrer og sæbedispenser er placeret i en passende højde. Som nævnt ovenfor anbefales det at håndtørreren anbringes så også siddende, der befinder sig på wc'et, kan anvende den.

Affaldsbeholderen er rummelig og let tilgængelig.

Vaskenes højde og placeringen af håndtørrerne er ikke i overensstemmelse med de ovenfor nævnte anbefalinger, men da der alene er tale om anbefalinger, og da toiletterne ikke er decideret uegnede til handicappede, har jeg ikke grundlag for at foretage videre.

På indersiden af dørene til de to toiletter er opsat en knage i en højde af 167 cm.

Jeg skrev således i den foreløbige rapport:

”Jeg beder kommunen om at overveje at ændre højden på knagerne i overensstemmelse med det ovenfor i afsnit 4.6.1 nævnte. Jeg beder kommunen om at underrette mig om udfaldet af overvejelserne.”

Idrætsparken har hertil oplyst at knagerne snarest vil blive sænket til 1,2 m over gulvet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

4.7.2 Handicapoiletet i forhallen

Handicapoiletet i forhallen er placeret lige ved siden af cafeteriet.

På døren til toilettet er der skiltet med at der er tale om et toilet for handicappede.

Indgangen til handicapoiletet er tilstrækkelig bred til at give plads til passage for kørestole. Døren åbnes udad.

I den foreløbige rapport anførte jeg følgende:

”Det vil lette betjeningen af døren en del hvis der opsættes et tilbagetrækningsgreb på indersiden af døren. Jeg beder kommunen overveje at opsætte sådan et greb.”

Idrætsparken har oplyst at der snarest vil blive etableret tilbagetrækningsgreb på indersiden af døren.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det samlede areal for toilettet er ca. 4,5 m². Wc'et er placeret med 90 cm fra forkant til modstående væg hvilket betyder at der ikke leves op til anbefalingerne på mindst 150 cm fra forkant til modstående væg, (jf. pkt. 4.5 i DS 3028:2001).

Jeg skrev følgende i den foreløbige rapport:

”På grund af karakteren af den nævnte standard er der ikke tale om et ulovligt forhold. Henset til dette, og henset til at rummet er hensigtsmæssigt indrettet og derfor ikke er decideret uegnet til handicappede, foretager jeg mig ikke videre. Jeg beder dog kommunen om at være opmærksom på anbefalingerne i DS 3028:2001 ved en eventuel ombygning.”

Odense Idrætspark har i brev af 17. oktober 2007 oplyst at idrætsparken – ved en eventuel ombygning – vil være opmærksom på anbefalingerne.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Wc'et er udstyret med armstøtter. Wc'et har en højde på ca. 48 cm fra gulv til toiletsæde.

På væggen ved siden af wc'et er placeret en stor toiletrulleholder.

Håndvasken er placeret ca. 85 cm over gulvet og er udstyret med en vandhane som er forholdsvis nem at betjene – også for personer med nedsat muskelkraft i arme og hænder. Over vasken er placeret et spejl.

Illustration 9. Handicaptoliet i forhallen

På væggen ved siden af håndvasken er der placeret en sæbedispenser og en servietautomat. Spejl og sæbedispenser er placeret i en passende højde. Som nævnt ovenfor anbefales det at servietautomaten anbringes så også siddende, der befinder sig på wc'et, kan anvende den.

Affaldsbeholderen er rummelig og let tilgængelig.

Vaskens højde og placeringen af servietautomaten er ikke i overensstemmelse med de ovenfor nævnte anbefalinger, men da der alene er tale om anbefalinger, og da toilettet ikke er decideret uegnet til handicappede, har jeg ikke grundlag for at henstille til kommunen at få foretaget ændringer på de nævnte områder.

På indersiden af døren ind til handicaptoliet er opsat en knage. Jeg foretog ikke opmåling af højden på knagens placering.

Jeg har i den foreløbige rapport skrevet således:

”Jeg beder kommunen om at undersøge om knagen er placeret over 1,2 meter over gulvet og i givet fald overveje at ændre højden på knagen i overensstemmelse med det ovenfor i afsnit 4.6.1 nævnte. Jeg beder kommunen om at underrette mig om udfaldet af overvejelserne.”

Idrætsparken har oplyst at højden af knagen vil blive ændret til 1,2 m over gulvet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

4.7.3 Handicaptoliet i kælderen

I kælderen – skråt overfor trappen – er endnu et handicaptoliet placeret.

På døren til toilettet er der skiltet med at der er tale om et toilet for handicappede.

Indgangen til handicaptoliet, som består af en skydedør, er tilstrækkelig bred til at give plads til passage for kørestole.

Jeg anførte følgende i den foreløbige rapport:

”Det vil lette betjeningen af skydedøren en del hvis der opsættes et vinkelgreb på indersiden af døren til brug ved dørlukning. Jeg beder kommunen overveje at opsætte sådan et greb.”

Odense Idrætspark har i sit brev af 17. oktober 2007 meddelt at idrætsparken snarest vil opsætte et vinkelgreb på indersiden af døren.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det samlede areal for toilettet er ca. 7,5 m². Gulvarealet foran wc'et lever op til anbefalingerne på mindst 150 cm fra forkant til modstående væg (jf. pkt. 4.5 i DS 3028:2001).

Wc'et er udstyret med armstøtter. Wc'et har en højde på ca. 48 cm fra gulv til toiletsæde.

På væggen ved siden af wc'et er placeret en stor toiletrulleholder.

Håndvasken er placeret ca. 85 cm over gulvet og er udstyret med en vandhane som er forholdsvis nem at betjene – også for personer med nedsat muskelkraft i arme og hænder. Over vasken er placeret et spejl.

Vaskens højde er ikke i overensstemmelse med de ovenfor nævnte anbefalinger, men da der alene er tale om anbefalinger, og da toilettet ikke er decideret uegnet til handicappede, har jeg ikke grundlag for at henstille til kommunen at få foretaget ændring på dette område.

Affaldsbeholderen er rummelig og let tilgængelig.

På væggen ved siden af håndvasken er der placeret en sæbedispenser og en servietautomat, og på indersiden af døren ind til handicaptoiletet er opsat en knage.

Jeg foretog ikke opmåling af den højdemæssige placering af disse effekter.

Jeg anførte følgende i den foreløbige rapport:

”Jeg beder kommunen om at undersøge om de nævnte effekter er placeret udenfor rækkevidde af kørestolsbrugere og i givet fald overveje at ændre placeringen i overensstemmelse med det ovenfor i afsnit 4.6.1 nævnte. Jeg beder kommunen om at underrette mig om udfaldet af overvejelserne.”

Odense Idrætspark har i brev af 17. oktober 2007 anført at idrætsparken vil undersøge højderne på de nævnte effekter og bringe dem i overensstemmelse med anbefalingerne på området.

Opfølgning

Jeg betragter herefter inspektionen af Odense Kommunes Isstadion for afsluttet.

Underretning

Denne rapport sendes til Odense Kommune, Odense Idrætspark, Odense Kommunes Isstadion, Statens Byggeforskningsinstitut, Center for Ligebehandling af Handicappede, Erhvervs- og Byggestyrelsen og Folketingets Retsudvalg.

Lenart Frandsen
Inspektionschef